

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ
ἄντερασταί

εἰσαγωγή
μετάφραση - σχόλια
Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΔΑΙΔΑΛΟΣ
Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

[ΠΛΑΤΩΝΟΣ]

ΑΝΤΕΡΑΣΤΑΙ

[ἡ περὶ φιλοσοφίας ἠθικός.]

- 132a I. Εἰς Διονυσίου τοῦ γραμματιστοῦ εἰσῆλθον, καὶ εἶδον αὐτῷ τῶν τε νέων τοὺς ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας εἶναι τὴν ἰδέαν καὶ πατέρων εὐδοκίμων, καὶ τούτων ἑραστάς. Ἐτυγγανέτων οὖν δύο τῶν μειρακίων ἐρίζοντε, περὶ ὧν δέ, οὐ σφόδρα κατήκουον· ἐφαινόσθη μέντοι ἡ περὶ Ἀναξαγόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ἐρίζειν, Κόκλους γοῦν γράφοντες β ἐφαινόσθη καὶ ἐγκλίσεις τιὰς ἐμιμοῦντο τοῖν χεροῖν ἐπικλόνοντε καὶ μάλ' ἐσπουδακότε. Κἀγώ—καθήμεν γὰρ παρὰ τὸν ἑραστὴν τοῦ ἐτέρου αὐτοῖν—κινήσας οὖν αὐτὸν τῷ ἀγκῶνι ἠρόμην, ὃ τί ποδ' οὕτως ἐσπουδακότε τῷ μειρακίῳ εἴτην, καὶ εἶπον. Ἦπου μέγα τι καὶ καλὸν ἔστι, περὶ ὧν τοσαύτην σπουδὴν πεποιμημένοι ἐστέν; Ὁ δ' εἶπε· Ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν; Ἀδελφοῦσι μὲν οὖν οὗτοι περὶ τῶν μετεώρων καὶ φηλαροῦσι φιλοσοφοῦντες. c Καὶ ἐγὼ θαυμάσας αὐτοῦ τὴν ἀπόκρισιν εἶπον Ὡ νεανία, αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι τὸ φιλοσοφεῖν; Ἡ τί οὕτως χαλεπῶς λέγεις; Καὶ ὁ ἕτερος—πλησίον γὰρ καθήμενος ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ἀντεραστὴς ὢν—ἀκούσας ἐμοῦ τε ἐρομένου κάκεινον ἀποκρινόμενον, Ὁδὲ πρὸς σοῦ γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ποιεῖς τὸ καὶ ἀνερέσθαι τοῦτον, εἰ αἰσχρὸν ἡγήεται φιλοσοφῆν εἶναι. Ἡ οὐκ οἶσθα τοῦτον εἶ τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπυλάμενος καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατετέλεκεν; Ὡστε σὸ τί αὐτὸν φων ἀποκρινεῖσθαι ἀλλ' ἢ ὅτι d αἰσχρὸν ἔστι φιλοσοφία; Ἡν δὲ οὕτως μὲν τοῖν ἑρασταῖν περὶ μορσικῆς διατετριφώς, ὁ δ' ἕτερος, ἐν εὐλοιδόρῃ, περὶ γυμναστικῆν. Καί μοι ἔδοξε χροῖναι τὸν μὲν ἕτερον ἀφίαναι, τὸν ἐρωτώμενον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς προσεποιεῖτο περὶ λόγων

[Π Λ Α Τ Ω Ν Ο Σ]

ΑΝΤΕΡΑΣΤΑΙ

(ἡ περὶ φιλοσοφίας· διάλογος ἠθικός)

1. Καθὼς ἐμπῆκα κάποτε στὸ σχολεῖο τοῦ Διονυσίου, 132a εἶδα ἐκεῖ κάτι νεκροῦς, πολὺ καλοκαυωμένους καὶ ἀπὸ πατέρας ἀξιολόγους· κοντὰ στοὺς νεκροῦς ἦσαν καὶ οἱ ἑρασταὶ τῶν. Ἐτύχε λοιπὸν νὰ φιλονεικοῦν δύο νεκροί, γιὰτὶ ὁμῶς ἐφιλονεικοῦσαν, δὲν ἤκουα καλὰ· ἐφαίνοντο ὁμῶς ὅτι ἐσυζητοῦσαν ἡ γιὰ τὸν Ἀναξαγόρα ἢ γιὰ τὸν Οἰνοπίδην· γιὰτὶ ἔγραφαν κάτι κύκλους καὶ ἐμιμοῦντο κάτι ἐγκλίσεις, γέροντες β τὰ χέρια, μὲ μεγάλην ζέσιν. Καὶ ἐγώ—γιὰτὶ ἐκάθησα κοντὰ στὸν ἑραστὴν τοῦ ἐνὸς ἀπ' αὐτούς—τὸν ἐσκούνησα μὲ τὸν ἀγκῶνα καὶ τὸν ἐρώτησα γιὰ τὸ πρῶγμα συζητοῦν αὐτοὶ μὲ τὴν ὁρμήν, καὶ τοῦ εἶπα: Βέβαια θὰ εἶναι κάτι σπουδαῖο καὶ καλὸ πρῶγμα αὐτὸ διὰ τὸ ὅποιον αὐτοὶ συζητοῦν μὲ τὴν διάθεσιν. Καὶ αὐτὸς μοῦ εἶπε: Καλὲ τί σπουδαῖο καὶ καλὸ μοῦ λές; Αὐτοὶ ἀεροκοπανοῦν γιὰ τὰ οὐράνια πρῶγματα καὶ λένε φιλοσοφικὰς φηλαρίες. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας πολὺ γιὰ c τὰ λόγια του, τοῦ εἶπα: Νεκρὲ μου, εἶναι ἔντροπήν, νομίζεις, νὰ φιλοσοφῇ κανεὶς; γιὰτὶ μιλᾷς ἔτσι ἀσχημα; Καὶ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος—ποῦ ἐκάθητο κοντὰ καὶ αὐτός, γιὰτὶ ἦτο ἀντεραστὴς τοῦ ἄλλου—ἀφοῦ ἤκουσε τὰ λόγια μου, εἶπε: Δὲν ἔπρεπε νὰ καταδεχθῆς, Σωκράτη, οὔτε καν νὰ ἐρωτήσης αὐτὸ ἐδῶ τὸ ὑποκείμενον, ἂν νομίζῃ ὅτι ἡ φιλοσοφία εἶναι αἰσχρὸν πρῶγμα. Μήπως δὲν ξέρεις ὅτι αὐτὸς ἐπέρασε ὅλην του τὴ ζωὴ μὲ τὸ νὰ βγάξῃ τὸ σβέρκου του στὴ γυμναστικῆν, μὲ τὸ νὰ τρώῃ καὶ νὰ κοιμᾷται; Τὶ ἄλλο ἐφραναζόσουνα ὅτι θὰ σοῦ ἀπεκρίνετο d παρὰ ὅτι ἡ φιλοσοφία εἶναι σχιζόμενον πρῶγμα; Αὐτὸς δὲ πολὺ τὰ ἔλεγε αὐτὰ εἶχεν ἐνδιατρίβει πολὺ εἰς τὴν μουσικῆν, ἐνῶ ἐκεῖνος τὸν ὅποιον κατηγοροῦσε, εἶχε ἐνδιατρίβει πολὺ εἰς τὴν γυμναστικῆν. Ἐνόμισα λοιπὸν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀφήσω κατὰ μέρος αὐτὸν ποῦ ἐρωτοῦσα ἕως τῶρα, ἀφοῦ οὔτε ὁ ἴδιος ἔλεγε

ἐμπειρος εἶναι ἀλλὰ περὶ ἔργων, τὸν δὲ σοφώτερον προσποιούμενον εἶναι διερωτήσαι, ἵνα καὶ εἰ τι δυναμὴν παρ' αὐτοῦ ὠφελῆθαι. Εἶπον οὖν ὅτι εἰς κοινὸν μὲν τὸ ἐρώτημα ἡρόμεν· εἰ δὲ σὺ οἶε τοῦδε κάλλιον ἀποκριθεῖσθαι, σὲ ἐρωτῶ τὸ αὐτὸ ὅτι καὶ τοῦτον, εἰ δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸν εἶναι ἢ οὐ.

133a

II. Σχεδὸν οὖν ταῦτα λεγόντων ἡμῶν ἐπακούσατε τὸ μειρακίῳ εὐειγησάτην, καὶ αὐτὸ παυσάμενός τῆς ἔριδος ἡμῶν ἀκροαταὶ ἐγενέσθην. Καὶ ὁ τι μὲν οἱ ἔρασταί ἐπαθόν, οὐκ οἶδα, αὐτὸς δ' οὖν ἐξεπλάγην· αἰεὶ γὰρ ποτε ὑπὸ τῶν νέων τε καὶ καλῶν ἐκπλήττομαι. Ἐδοκεῖ μέντοι μοι καὶ ὁ ἕτερος οὐχ ἦττον ἐμοῦ ἀγωνιᾶν οὐ μὴν ἀλλ' ἀπεκρινάτο γέ μοι καὶ μάλα φιλοτιμῶς. Ὅποτε γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησάμην εἶναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομισαίμι ἐμαυτὸν εἶναι, οὐδ' ἄλλον τὸν οὕτω διακείμενον, ἐνδεικνόμενος εἰς τὸν ἀντεραστήν, καὶ λέγων μεγάλην τῆ φωνῆ, ἵν' αὐτοῦ κατακοῦοι τὰ παιδικά. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Καλὸν ἄρα δοκεῖ σοι τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν, ἐγὼ ἔφη· ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι εἰδέναι πράγμα ὅτι οὖν εἶτε καλὸν εἶτε αἰσχρὸν ἐστίν, ὁ μὴ εἰδείη τις τὴν ἀρχὴν ὅ τι ἐστίν; Οὐκ ἔφη. Οἷός ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, ὅ τι ἐστὶ τὸ φιλοσοφεῖν; Πάνυ γε, ἔφη. Τί οὖν ἐστίν; ἔφη· ἐγὼ. Τί δ' ἄλλο γε, ἢ κατὰ τὸ Σόλωνος; Σόλων γὰρ που εἶπε γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος·

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ οὕτως αἰεὶ χρῆναι ἐν γέ τι μαθάνειν τὸν μέλλοντα φιλοσοφήσειν, καὶ νεώτερον ὄντα καὶ πρεσβύτερον, ἵν' ὡς πλείστα ἐν τῷ βίῳ μάθῃ. Καὶ μοι τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξε τι εἰπεῖν, ἐπειτὰ πως ἐνοήσας ἡρόμεν αὐτόν, εἰ τὴν φιλοσοφίαν πολυμαθίαν ἡγοῖτο εἶναι. Κάκεινος, Πάνυ, ἔφη. Ἦγει δὲ δὴ καλὸν εἶναι μόνον τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγαθόν; ἦν δ' ἐγὼ. Καὶ ἀγαθόν, ἔφη, πάνυ. Πότερον οὖν ἐν φιλοσοφίᾳ τι τοῦτο ἴδιον ἐνοήσας, ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; Οἷον φιλογυμναστίαν οὐ μόνον ἡγεῖ καλὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν; ἢ οὐ; Ὁ δὲ καὶ μάλα εἰρωνικῶς

ὅτι ξέροι τίποτε γιὰ θεωρίαις, παρὰ μόνον γιὰ πράξεις, νὰ ἐρωτήσω δὲ μὲ προσοχὴν ἐκεῖνον ποῦ ἔκανε πὸς εἶναι σοφώτερος, γιὰ νὰ μὴ μωροῦμαι νὰ ὠφελῆθω τίποτε ἀπὸ αὐτόν. Ἄπεκρίθη λοιπὸν ὅτι ἐγὼ τὴν ἐρώτησιν τὴν ἀπηθήθηνα καὶ εἰς τοὺς δύο ἀπὸ κοινοῦ· ἂν ὅμως σὺ, τοῦ εἶπα, νομίζεις ὅτι θὰ ἀποκριθῆς καλύτερα ἀπὸ αὐτόν, σὲ ἐρωτῶ καὶ σὲ τὴν ἴδια ἐρώτησιν, ἂν νομίζεις δηλ. ὅτι τὸ νὰ φιλοσοφῇ κανεῖς εἶναι καλὸ πρᾶγμα ἢ ὄχι.

2. Καθ' ἣν σχεδὸν στιγμὴν ἡμεῖς ἐλέγαμε αὐτὰ τὰ πράγματα, οἱ δύο νεαροὶ ἐσιώπησαν καὶ ἀφοῦ ἔπαυσαν τὴν μετὰ τῶν φιλονεικιᾶν ἔγιναν ἀκροαταὶ μας· καὶ τί μὲν ἐπαθόν οἱ ἔρασταί των, δὲν ξέρω, ἐγὼ ὅμως εἶθινα ἄνω κάτω· γιὰτὶ ἔτσι γίνονται πάντα ἀπὸ τὰ ὠραία παιδιὰ. Μοῦ ἐφάνη ὅμως ὅτι καὶ ὁ ἄλλος εἶχε τὴν ἴδιαν ἀγωνίαν, ὅπωςδὴποτε ὅμως μοῦ ἀπεκρίθη μὲ πεποθησιν: Τὴν στιγμὴν ποῦ θὰ ἐνόμιζα, Σωκράτη, αἰσχρὸν πρᾶγμα τὴν φιλοσοφίαν, οὔτε κἀν ἄνθρωπον δὲν θὰ ἐνόμιζα τὸν ἑαυτόν μου, ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλον ποῦ θὰ εἶχε τις ἴδιαι ἀντιλήψεις. Αὐτὰ εἶπε ἐπιδεικτικῶς ἐνώπιον τοῦ ἀντεραστοῦ του, λαλῶν μεγαλοφώνως γιὰ νὰ τὸν ἀκούῃ ὁ ἐρωμμένος του. Καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπα: Ὁραῖο λοιπὸν πρᾶγμα σοῦ φαίνεται ἡ φιλοσοφία; Πάρα πολὺ, μοῦ εἶπε. Μὰ πῶς, τοῦ λέω, εἶναι δυνατόν νὰ ξέρῃ κανεῖς ὅτιδὴποτε πρᾶγμα ἂν εἶναι καλὸ ἢ κακὸ, χωρὶς νὰ ξέρῃ κατ' ἀρχὴν τί εἶναι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Ναι βέβαια, εἶπεν. Ἄρα λοιπὸν ξέρεις, τοῦ λέω ἐγὼ, τί εἶναι φιλοσοφία; Βεβαίως, εἶπεν. Λοιπὸν, τί εἶναι; τοῦ λέω. Τί ἄλλο βέβαια εἶναι παρὰ ἔπος εἶπε καὶ ὁ Σόλων; Ὁ Σόλων, ὡς γένοισάν, εἶπε κάπου: «Ὅσο περισσότερο προχωρεῖ ἡ ἡλικία μου, τόσο περισσότερο μαθαίνω»· ἔτσι καὶ ἐγὼ φρονῶ ὅτι ἐκεῖνος ποῦ θέλει νὰ γίνῃ φιλόσοφος εἰς ἓνα σημεῖον πρέπει νὰ ἐντείνῃ τὰς προσπάθειάς του, καὶ ὅταν εἶναι νέος καὶ ὅταν γηράσκῃ, δηλ. νὰ μάθῃ στὴ ζωὴ του ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα. Καὶ ἐγὼ στὴν ἀρχὴ ἐνόμισα ὅτι κάτι λέει αὐτός, ἐπειτα ὅμως σκεφθεὶς κάπως τὸν ἠρώτησα, ἂν νομίζῃ ὅτι φιλοσοφία ἔχει νὰ πῆ πολυμαθία.—Βέβαια, μοῦ ἀποκρίνεται αὐτός.—Μόνον ὠραῖο πρᾶγμα νομίζεις τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ ἀγαθόν; τοῦ λέω.—Καὶ ἀγαθόν πολὺ, λέει αὐτός.—Αὐτὴν τὴν ἰδιότητα τὴν βλέπεις μόνον εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἢ καὶ εἰς ἄλλα πράγματα; Ἀ· χ· τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν γυμναστικὴν, τὴν θεωρεῖς ὠραῖο πρᾶγμα ἢ καὶ ἀγαθόν; ναι ἢ ὄχι; Καὶ αὐτός μὲ πολλὴν εἰρωνείαν μοῦ λέει: Ὡς πρὸς τοῦτον ἐδῶ τὸν ἀντεραστήν μου, τὸν γυμναστήν, ἀποκρίνο-

133a

b

c

d

ἔφη δύο· πρὸς μὲν τόνδε μοι εἰρηθῆω, ὅτι οὐδέτερα· πρὸς δὲ σέ, ὦ Σώκρατες, ὁμολογῶ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν·
 e ἤγομαι γὰρ ὀρθῶς, Ἡρώτησα ὄν ἐγώ, Ἄρ' ὄν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν πολυποσίαν φιλογυμναστίαν ἡγεῖ εἶναι; Κἀκεῖνος ἔφη, Πάνυ γε, ὥσπερ γε καὶ ἐν τῷ φιλοσοφεῖν τὴν πολυμαθίαν φιλοσοφίαν ἡγοῦμαι εἶναι. Κἀγὼ εἶπον, Ἦγεῖ δὲ δὴ τοῦ φιλογυμναστοῦντα; ἄλλον του ἐπιθυμεῖν ἢ τοῦτου, ὃ τι ποιήσει αὐτοῦς; εὖ ἔχειν τὸ σῶμα; Τοῦτου, ἔφη.
 Ἦ ὄν οἱ πολλοὶ πόνοι τὸ σῶμα, ἢν δ' ἐγώ, ποιοῦσιν εὖ
 134a ἔχειν; Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, ἀπὸ γε ἄλλων πόνων τὸ σῶμά τις εὖ ἔχει; Καὶ μοι ἔδοξεν ἤδη ἐνταῦθα κινήτους εἶναι ὁ φιλογυμναστής, ἵνα μοι βοηθήσῃ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς γυμναστικῆς· κάπειτα ἡρόμην αὐτόν, Σὺ δὲ δὴ τί σιγᾷ; ἡμῖν, ὦ λῶστε, τοῦτου ταῦτα λέγοντος; ἢ καὶ σοὶ δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι εὖ τὰ σώματα ἔχειν ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων, ἢ ἀπὸ τῶν μετρίων; Ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ὧμιν τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο κἂν ἔν γνῶναι, ὅτι οἱ μέτριοι πόνοι
 b εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα, πόθεν δὲ οὐχὶ ἄνδρα γε ἄγρυπνόν τε καὶ ἄσιτον καὶ ἀτριβὴ τὸν τράχηλον ἔχοντα καὶ λεπτόν ὑπὸ μερμῶν; Καὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰπόντος· ἦσθη τὰ μειράκια καὶ ἐπεγέλασεν, ὃ δ' ἔτερος ἠένθησε. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Τί ὄν; Σὺ ἦδη ξυγχωρεῖς μῖτε πολλοῦς μῖτε ὀλίγους πόνους εὖ ποιεῖν ἔχειν τὰ σώματα τοῦ ἀνθρώπου; ἀλλὰ τοὺς μετρίους; ἢ διαμάχει δυοῖν ὄντων νῶν περὶ τοῦ
 c λόγου; Κἀκεῖνος, Πρὸς μὲν τοῦτον, ἔφη, κἂν πάνυ ἠδέως διαγωνισαίμην, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἱκανὸς ἂν γενοίμην βοηθῆσαι τῇ ὑπόθεσι, ἢν ὑπεθέμην, καὶ εἰ ταῦτις ἔτι φανωτότερα ὑπεθέμην· οὐδὲν γὰρ ἔστι πρὸς μέντοι σέ οὐδὲν δέομαι παρὰ ὁδῶν φιλονεικεῖν, ἀλλ' ὁμολογῶ μὴ τὰ πολλὰ ἀλλὰ τὰ μέτρια γυμνάσια τὴν εὐεξίαν ἐμποιοῦν τοῖς ἀθρώποις. Τί δὲ τὰ σιτία; τὰ μέτρια ἢ τὰ πολλὰ; ἔφη·ν ἐγώ, Καὶ τὰ σιτία ὁμολογεῖ. Ἔτι δὲ κἀγὼ προσηνάγκασον αὐτὸν ὁμο-

μα ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα οὔτε ὄραϊον τὸ θεωρῶ οὔτε ἀγαθόν πρὸς σέ ἡμῶς, Σωκράτη, ἀποκρινόμενος παραδέχομαι ὅτι εἶναι καὶ ὄραϊον καὶ ἀγαθόν· καὶ νομίζω ὅτι ἡ ἀντιλήψις μου αὐτὴ εἶναι ὀρθή. Τότε ἠρώτησα ἐγώ· Ἔρα λοιπὸν καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια νομίζεις ὅτι τὸ νὰ πολυκουράζεται κακεῖς εἶναι ἀγάπη πρὸς τὴν γυμναστικὴν; Καὶ ἐκεῖνος εἶπε· Ναὶ βέβαια, ἔτσι φρονῶ, ἀκριβῶς ὅπως καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν τὴν ὁμοίαν νομίζω τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν πολυμάθειαν. Καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπον· Νομίζεις λοιπὸν ὅτι οἱ φίλοι τῆς γυμναστικῆς ἐπιθυμοῦν ἄλλο τι πρᾶγμα ἢ ἐκεῖνο πού θά τοὺς κάμῃ νὰ ἔχουν εὐεξίαν τοῦ σώματος; Αὐτὸ μόνον ἐπιθυμοῦν, εἶπε. Ἀλήθεια λοιπὸν οἱ πολλοὶ κόποι φέρουν εὐεξίαν στὸ σῶμα; εἶπα ἐγώ. Μὰ βέβαια, διότι πῶς θὰ ἦτο δυνατόν με ὀλίγους κόπους νὰ ἔχῃ εὐεξίαν τὸ σῶμα; Ἐδῶ μοῦ ἐφάνη καλὸν νὰ θέσω εἰς κίνησιν τὸν φίλον τῆς γυμναστικῆς γιὰ νὰ με βοηθήσῃ σὰν ἐμπειρος τῆς γυμναστικῆς πού ἦτο. Τὸν ἠρώτησα λοιπὸν· Τί μοῦ σιωπᾷς ἐσύ, καλέ, ἐνῶ αὐτὸς λέγει τέτοια πράγματα; ἢ μήπως καὶ σὺ φρονεῖς ὅτι ἡ εὐεξία τῶν σωμάτων τῶν ἀνθρώπων ὀφείλεται εἰς τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ ἔχι εἰς τοὺς μετὰ μέτρου καταβαλλόμενους; Ἐγὼ μὲν, Σωκράτη, εἶπε, ἐνόμιζα ὅπως λέγει ἡ παροιμία ὅτι καὶ ἓνα γουρούνι θὰ τὸ ἤξερε ὅτι οἱ μετὰ μέτρου κόποι φέρουν εὐεξίαν τοῦ σώματος καὶ ἀπόδειξις αὐτὸς ἐδῶ ὁ κακομοῖρης πού περνᾷ ξαγρυπνησμέ-
 b νος, νηστικός, κοκκαλιάρης ἀπὸ τῆς πολλῆς σικέψις, μονοκμματος. Καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια του εὐχαριστήθησαν τὰ παιδιὰ καὶ ἐγέλασαν γι' αὐτὰ, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἐντροπισθήθηκε καὶ ἐκοκκίνισε. Καὶ ἐγὼ εἶπα· Λοιπὸν; τί θὰ γίνῃ τώρα; Συμφωνεῖς καὶ σὺ ὅτι οὔτε οἱ πολλοὶ οὔτε οἱ λίγοι κόποι φέρουν εἰς τοὺς ἀθρώπους εὐεξίαν τοῦ σώματος, παρὰ μόνον οἱ μετὰ μέτρου; ἢ θὰ πολεμήσης καὶ με τοὺς δυὸ μας περὶ τοῦ ζητήματος τούτου; Καὶ ἐκεῖνος· Με τοῦτον ἐδῶ, εἶπε, θὰ τὰ ἐβαλα
 c πολὺ εὐχαρίστως μαζὶ του καὶ ἔγω τὴν πεποιθῆσαι ὅτι θὰ ἤμουν ἄξιος νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἄποψις, τὴν ὁμοίαν υιοθέτησα καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο πολὺ περισσότερον σφαλερά· γιατί αὐτὸς δὲν ἀξίζει τίποτε. Με σένα ὅπως δὲν εἶναι καμία ἀνάγκη νὰ φιλονεικῶ παρὰ τὰς ἀντιλήψεις μου, ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι τὴν εὐεξίαν εἰς τοὺς ἀθρώπους δὲν τὴν φέρουν αἱ ὑπερβολικαὶ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις ἀλλ' αἱ μετὰ μέτρου γινόμεναι. Καὶ ὡς πρὸς τὰ τρόφιμα, εἶπον ἐγώ, ποῖα φέρουν εὐεξίαν, ἢ ὑπερβολικὴ τῶν χρῆσις ἢ ἡ μετὰ μέτρου; Καὶ γιὰ τὰ τρόφιμα παρεδέχθη τοῦτο. Ἐπὶ πλέον δὲ ἐγὼ τὸν ἠνάγκασα νὰ

d λογείν καὶ τὰλλα πάντα τὰ περὶ τὸ σῶμα ὠφελιμώτατα, εἶναι μέτρια, ἀλλὰ μὴ, τὰ πολλὰ μῆδὲ τὰ ὀλίγα· καὶ μοι ὠμολόγει τὰ μέτρια. Τί δέ, ἔφη, τὰ περὶ τὴν ψυχὴν; τὰ μέτρια ὠφελεῖ ἢ τὰ ἄμετρα τῶν προσφερομένων; Τὰ μέτρια, ἔφη. Οὐκοῦν ἐν τῶν προσφερομένων νυχῆ ἔστι καὶ τὰ μαθήματα; Ὁμολόγει. Καὶ τούτων ἀρα τὰ μέτρια ὠφελεῖ, ἀλλ' οὐ τὰ πολλὰ; Συνέφη.

e III. Τίνα οὖν ἐρόμενοι ἀν δίκαιως ἐρώμεθα, ὅποιοι μέτριοι πόνοι καὶ στίαι πρὸς τὸ σῶμα ἔστιν; Ὁμολογοῦμεν τρεῖς ὄντες, ὅτι λατρὸν ἢ παιδοτροβῆν. Τίνα δ' ἀν περὶ σπερμάτων σπορᾶς, ὅποσον μέτρον; Καὶ τούτων τὸν γεωργὸν ὠμολογοῦμεν. Τίνα δὲ περὶ μαθημάτων εἰς ψυχὴν φντεῖσεώς τε καὶ σπορᾶς ἐρωτῶντες δίκαιως ἀν ἐρώμεθα, ὅποσα καὶ ὁποῖα μέτρια; Τὸντέστιν ἤδη ἀπορίας μεστοὶ ἤμεν ἅπαντες· καγὼ προσπαίζων αὐτοὺς ἠρώμην, Βούλεσθε, ἔφη, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐν ἀπορίᾳ ἐσμέν, ἐρώμεθα ταυτὶ τὰ μετρίαια; ἢ ἴσως αἰσχνῶμεθα, ὥσπερ ἔφη τοὺς μνηστῆρας Ὁμηρος, μὴ ἀξιοῦντων εἶναι τινα ἄλλον, ὅστις ἐντενεῖ τὸ τόσον; Ἐπειδὴ οὐκ οἶμαι ἐδόκουν ἀνομεῖν πρὸς τὸν λόγον, ἀλλῃ ἐπειρώμην σκοπεῖν, καὶ εἰπον, Ποῖα δὲ μάλιστα ἅτα τοπάσομεν εἶναι τῶν μαθημάτων, ἃ δεῖ τὸν φιλοσοφούντα μαθάνειν, ἐπειδὴ οὐκ πάντα οὐδὲ πολλὰ; Ὑπολαβὼν οὖν ὁ σοφώτερος εἶπεν ὅτι Κάλιστα ταῦτα εἶη τῶν μαθημάτων καὶ προσήκοντα, ἀφ' ὧν ἀν πλείστην δόξαν ἔχοι τις εἰς φιλοσοφίαν· πλείστην δ' ἀν ἔχοι δόξαν, εἰ δοκοῖη τῶν τεχνῶν ἔμπειρος εἶναι πασῶν, εἰ δὲ μὴ, ὧς πλείστων γε καὶ μάλιστα τῶν ἀξιολόγων, μαθὼν αὐτῶν ταῦτα, ἃ προσήκει τοῖς ἐλευθέροις μαθεῖν, ὅσα ξυνέσεως ἔχεται, μὴ ὅσα χειροργίας. Ἄρ' οὖν οὕτω λέγεις, ἔφη ἐγὼ, ὥσπερ ἐν τῇ τεκτονικῇ; καὶ γὰρ ἐκεῖ τέκτονα μὲν ἀν πρῶτο πέντε

ὁμολογήσει ὅτι ὡς πρὸς ἕλα τὰ πράγματα ποῦ ἔχουν σχέσιν d με τὸ σῶμα, δὲν ὠφελεῖ οὔτε ἡ ὑπέμετρος χρῆσις οὔτε ἡ πολὺ μικρά, ἀλλὰ ἡ μετὰ μέτρον γινομένη. Ὅμως, εἶπον ἐγὼ, τί συμβαίνει μετὰ τὰ πράγματα ποῦ ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν ψυχὴν; Τὶ ὠφελοῦν περισσότερο, τὰ λαμβανόμενα μετὰ μέτρον ἢ χωρὶς μέτρον; Τὰ λαμβανόμενα μετὰ μέτρον, εἶπεν. Καὶ τὰ μαθήματα λοιπὸν, εἶπον ἐγὼ, δὲν εἶναι καὶ αὐτὰ ἐξ ἐκείνων ἀπὸ τῶ ὁποῖα ἀντλεῖ ἡ ψυχὴ; Τὸ παρεδέχθη. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν ὠφελοῦν τὰ λαμβανόμενα μετὰ μέτρον καὶ οὐκ τὰ πολλὰ. Συνεφώνησε.

e 3. Ποῖος λοιπὸν θὰ ἦτο ἀρμόδιος νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν, ποῖον εἶναι τὸ μέτρον ὡς πρὸς τοὺς γυμναστικούς κότους καὶ ὡς πρὸς τὰς τροφάς; Ἐσυμφωνήσαμεν καὶ οἱ τρεῖς μας ὅτι ἀρμόδιος θὰ ἦτο ἕνας γυμναστής ἢ ἕνας γυμναστής. Καὶ ποῖον θὰ ἐρωτούσαμεν γιὰ τὴν σπορὰ σπορών, ποῖον θὰ ἦτο τὸ μέτρον; Ἐσυμφωνήσαμε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν γεωργόν. Ποῖος δὲ θὰ ἦτο ἀρμόδιος νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν ὡς πρὸς τὴν φύτευσιν καὶ σπορᾶν μαθημάτων εἰς μίαν ψυχὴν, ποῖα πρέπει νὰ σπεύρωμεν καὶ εἰς τί ποσὸν πρέπει νὰ τὰ σπεύρωμεν; Ἀπὸ ἐδῶ καὶ κάτω πλέον ὄλοι ἡμεθα γεμάτοι ἀπὸ ἀπορίας· καὶ ἐγὼ ἀστεϊεῦόμενος τοὺς ἠρώτησα: Θέλετε, 135a εἶπα, ἀφοῦ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐν ἀμυχανίᾳ, νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὰ ἐδῶ τὰ παιδιὰ; ἢ μήποσα ἐντρεπέμεθα, ὅπως λέγει ὁ Ὁμηρος γιὰ τοὺς μνηστῆρας, ποῦ εἶχαν τὴν ἀπαίτησιν νὰ μὴ τενώσῃ τὸ τόσον κανεὶς ἄλλος ἐκτός ἀπὸ αὐτοὺς; Ἐπειδὴ ὅμως μοῦ ἐφάνησαν ὅτι ἐστενοχωρήθησαν ἀπὸ τὰ λόγια μου, ἐδοκίμασα νὰ ἐξετάσω τὸ πρᾶγμα κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ εἶπον: Ποῖα εἶναι ἐκεῖνα τὰ μαθήματα ποῦ φανταζόμεθα ὅτι ἔχει πρὸ πάντων νὰ μαθάνῃ ὁ φιλόσοφος, ἀφοῦ δὲν πρέπει νὰ μάθῃ οὔτε ἕλα τὰ μαθήματα οὔτε πολλὰ; Λαβὼν λοιπὸν τὸν λόγον ὁ ἐμπειρότερος εἶπεν: Ἐκεῖνα τὰ μαθήματα θὰ εἶναι b τὰ καλύτερα καὶ τὰ ἀρμόδιώτερα, ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ προσδοκῇ ὅτι θὰ ἔχῃ τὴν δέουσαν προπόνησιν γιὰ τὴν φιλοσοφίαν· τὴν τοιαύτην δὲ προσδοκίαν θὰ τὴν εἴγῃ κανεὶς εἰς ἀνώτατον βαθμόν, ἐὰν ἦτο γνώστης ἕλων τῶν ἐπιστημῶν, ἀν δὲ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, τουλάχιστον τῶν περισσοτέρων καὶ πρὸ πάντων τῶν σημαντικωτέρων, ἀφοῦ μάθῃ κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνα ποῦ ταιριάζει νὰ ξέρῃ ἕνας ἐλεύθερος ἄνθρωπος, δηλ. ὅσα χρειάζονται σκέψιν, οὐκ χειρωνακτικὴν ἀσχολίαν. Ἄραγε λοιπὸν ἔστι ἐννοεῖς τὸ πρᾶγμα, εἶπον ἐγὼ, ὅπως εἰς τὴν τεκτονικὴν τέχνην; δηλ. ἐκεῖ μπορεῖς

c ἢ ἐξ μῶν ἄκρον, ἀρχιτέκτονα δὲ οὐδ' ἂν μωρῶν δραχμῶν· ὀλίγοι γε μὴν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι γίνονται. Ἄρα μὴ τοιοῦτον λέγεις; Καὶ ὅς ἀκούσας μου ξυνεχώρει καὶ αὐτὸς λέγειν τοιοῦτον.

IV. Ἡρόδμη δ' αὐτόν, εἰ οὐκ ἀδύνατον εἶη δύο μόνως τέχνας οὕτω μαθεῖν τὸν αὐτόν, μὴ ὅτι πολλὰς καὶ μεγάλας· ὁ δέ, Μὴ οὕτως μου, ἔφη, ὑπολάβῃς, ὦ Σώκρατες, ὡς λέγοντος, ὅτι δεῖ ἐκάστην τῶν τεχνῶν τὸν φιλοσοφοῦντα d ἐπίστασθαι ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τὸν τὴν τέχνην ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἐκὼς ἄνδρα ἐλεύθερον τε καὶ πεπαιδευμένον, ἐπακολουθῆσθαι τε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ οἷόν τ' εἶναι διαφερόντως τῶν παρόντων, καὶ αὐτὸν ξυμβάλλεσθαι γνῶμην, ὥστε δοκεῖν χαριέστατον εἶναι καὶ σοφώτατον τῶν ἀεὶ παρόντων ἐν τοῖς λεγομένοις τε καὶ πραιτομένοις περὶ τὰς τέχνας. Κἀγὼ, ἔτι γὰρ αὐτοῦ ἡμφεγνόντων τὸν λόγον ὁ τι ἐβούλετο, ἸΑρ' ἔννοῶ, ἔφη, οἷον λέγεις τὸν φιλόσοφον e ἄνδρα; Δοκεῖς γάρ μοι λέγειν οἷον ἐν τῇ ἀγωνίᾳ εἶσιν οἱ πένταθλοι πρὸς τοὺς δρομέας ἢ τοὺς παλαιστάς. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τούτων μὲν λείπονται κατὰ τὰ τούτων ἄθλα καὶ δευτέροι εἰσι πρὸς τούτους, τῶν δὲ ἄλλων ἀθλητῶν πρῶτοι καὶ νικῶσιν αὐτούς. Τὰχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι λέγεις καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἐπιτηδεύοντας τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα τῶν μὲν πρῶτων εἰς ζῆνασιν περὶ τὰς τέχνας

136a ἐλλείπεσθαι, τὰ δευτερεῖα δ' ἔχοντας τῶν ἄλλων περιεῖναι, καὶ οὕτως γίνεσθαι περὶ πάντα ὑπακρόν τινα ἄνδρα τὸν πεφιλοσοφηρότα τοιοῦτόν τινα μοι δοκεῖς εἰδείνυσθαι. Καλῶς γέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνει ὑπολαμβάνειν τὰ περὶ τοῦ φιλοσόφου, ἀπεικάσας αὐτὸν τῷ πεντάθλῳ. Ἔστι γὰρ ἀτεχνῶς τοιοῦτος οἷος μὴ δουλεῖεν μηδὲν πράγματι, μηδ' εἰς τὴν ἀκριβείαν μηδὲν διαπεποιημένα, ὥστε διὰ τὴν τοῦ ἐνὸς τούτου ἐπιμέλειαν τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπολε- b λείφθαι, ὥσπερ οἱ δημιουργοί, ἀλλὰ πάντων μετρίως ἐφθ- φθαι.

νὰ ἀγοράσης κτίστην ἄριστον μὲ κάμπουσες χιλιάδες δραχμῆς, c καλλιτέχνην ὅμως ἀρχιτέκτονα οὔτε μὲ ἑκατομύρια δὲν εὐρίσκεις; γιὰτι πολὺ ὀλίγοι τέτοιοι εἶνε σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Μήπως ἄραγε ἔτσι ἔνοεσι; Καὶ αὐτὸς ἀφοῦ μὲ ἤκουσε, συνεφώνησε ὅτι ἔτσι ἔνοεσι.

4. Ἡρώτῃσα δὲ αὐτόν, μήπως ἔτσι δὲν θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ μάθῃ κανεὶς, ὅχι πολλὰς καὶ μεγάλας ἐπιστήμες, ἀλλὰ ἔστω καὶ δύο μόνων ἐξ αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς εἶπε: Μὴ φαντα- d σθῆς, Σωκράτη, ὅτι ἐγὼ φρονῶ ὅτι πρέπει ὁ φιλόσοφος νὰ μάθῃ τὴν καθέ ἐπιστήμην ἀκριβῶς, ὅπως ἕνας εἰδικός, ἀλλὰ νὰ τὴν μάθῃ ὅπως εἶναι λογικὸν νὰ τὴν μάθῃ ἕνας ἄνθρωπος ἐ- λευθερός καὶ μορφωμένος, ὥστε νὰ δύναται καὶ νὰ παρακο- λουθῇ λαλοῦντα τὸν εἰδικὸν περισσώτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀκροατάς, καὶ νὰ συνεισφέρῃ καὶ αὐτὸς τὴν γνῶμην του, ὥστε νὰ νομίζεται αὐτὸς ὅτι εἶναι ὁ πιὸ μ ο ρ φ ω μ ἔ ν ο ς κ α ι σ π ο υ δ α ῖ ο ς ἀπὸ τοὺς ἐκάστοτε παρόντας, καὶ ὡς πρὸς ὅσα λέγονται καὶ ὡς πρὸς ὅσα πράττονται εἰς αὐτάς τὰς τέχνας. Καὶ ἐγὼ, ἐπειδὴ εἶχα ἀκόμη κάποιες ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἔνοιαν τῶν λόγων του, Ἄραγε, τοῦ λέω, ἀντιλαμβάνομαι καλὰ πῶς ἔνοεσι e τὸν φιλόσοφον; Νομίζω ὅτι λὲς νὰ λ.χ. ὅπως εἶναι εἰς τὸν ἀθλητισμὸν οἱ νικηταὶ τοῦ πένταθλου ὡς πρὸς τοὺς δρομεῖς ἢ τοὺς παλαιστάς. Διότι καὶ ἐκεῖ οἱ πένταθλοι ὑπολείπονται μὲν τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστῶν ὡς πρὸς τὰς νίκας καὶ εἶναι δευτέροι ἀπὸ αὐτούς, ἀλλὰ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀθλητάς εἶναι πρῶτοι καὶ τοὺς νικοῦν αὐτούς. Ἰσως λοιπὸν θὰ νομι- ζῃς ὅτι κάτι τι παρόμοιον κάμνει καὶ ἡ φιλοσοφία εἰς τοὺς φιλοσόφους, οἱ ὅποιοι ὑπολείπονται μὲν τῶν πρωτευόντων εἰς ἐκάστην ἐπιστήμην, ἔχοντες ὅμως τὴν δευτέραν θέσιν εἰς ὅλας ὑπερέχουν τῶν ἄλλων καὶ ἔτσι ὁ φιλόσοφος εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ὑπακρός εἰς ὅλα (κατέχων δηλ. τὴν πρώτην θέσιν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἄκραν, τὴν κορυφὴν)· κάτι τέτοιο πρᾶγμα μοῦ φαίνεται πῶς μοῦ παρουσιάζεις τὸν φιλόσο- φον. Πολὺ καλὰ βέβαια, Σωκράτη, μοῦ φαίνεται ὅτι ἀντιλαμ- βάνεσαι περὶ τοῦ φιλοσόφου, παρομοιάσας αὐτόν ἡ μὲ τὸν νικητὴν τοῦ πένταθλου. Γιὰτι πράγματι τέτοιος εἶναι ὁ φιλό- σοφος, δηλ. μήτε νὰ δουλεύῃ σὲ τίποτε, μήτε νὰ καταπονη- τῆ εἰς καμμίαν ἐπιστήμην μέχρι ἀκριβοῦς γνώσεως, ὥστε ἔνεκα τούτου νὰ μὴν ὀπίσω εἰς ὅλας τὰς ἄλλας, ὅπως οἱ e εἰδικοί, ἀλλὰ ὅλα νὰ τὰ ἐχῇ δοκιμάσει μὲ μέτρον.

V. Μετά ταύτην δὴ τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ προθυμότερος σαφῶς εἰδέναι ὅ τι λέγοι, ἐπιφανέμενον αὐτοῦ, τοὺς ἀγαθοὺς πότερον χρησίμους ἢ ἀχρηστοὺς εἶναι ἐπιλαμβάνομαι. Χρησίμους δὴπου, ὡς Σώκρατες, ἔφη. Ἄσ' ὄν, εἴπερ οἱ ἀγαθοὶ χρήσιμοι, οἱ πονηροὶ ἀχρηστοί; Ὡμολόγει. Τί δέ; τοὺς φιλοσόφους ἀνδρας χρησίμους ἠγεῖ ἢ οὐ; Ὁ δὲ ὡμολόγει χρησίμους, καὶ πρὸς γε ἔφη χρησιμωτάτους εἶναι ἠγεῖσθαι. Φέρε δὴ γινώμεν, εἰ ἀληθῆ λέγεις, ποῦ καὶ χρήσιμοι ἡμῖν εἰσὶν οἱ ὑπακοῦ οὗτοι; Ἀπὸν γὰρ ὅτι ἐκάστου γε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων φαιλότερός ἐστιν ὁ φιλόσοφος. Ὡμολόγει. Φέρε δὴ σύ, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ τύχοις ἢ αὐτὸς ἀσθενήσας ἢ τῶν φίλων τις τῶν σῶν, περὶ ὧν σὺ σπουδὴν μεγάλην ἔχεις, πότερον ὑγιεῖν βουλόμενος κτήσασθαι τὸν ὑπακοῦ ἐκείνου τὸν φιλόσοφον εἰσάγωγος ἢ εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὸν

d ἱατρὸν λάβοις; Ἄμφοτέρους ἔγωγ' ἂν, ἔφη. Μὴ μοι, εἰπον ἐγὼ, ἀμφοτέρους λέγε, ἀλλ' ὀπότερον μᾶλλον τε καὶ πρότερον. Οὐδέεις ἂν, ἔφη, τοῦτο γε ἀμυβιστήσῃσιν, ὡς οὐχὶ τὸν ἱατρὸν καὶ μᾶλλον καὶ πρότερον. Τί δ'; ἐν νηϊ χειμαζομένη ποτέρω ἢ μᾶλλον ἐπιτρέποις ἐαυτὸν τε καὶ τὰ σεαυτοῦ, τῷ κυβερνήτῃ ἢ τῷ φιλόσοφῳ; Τῷ κυβερνήτῃ ἔγωγε. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα πάθ' οὕτως, ἕως ἂν τις δημοουργὸς ἢ, οὐ χρησίμος ἐστὶν ὁ φιλόσοφος; Φαίνεται, ἔφη. Οὐκοῦν

e νῦν ἀχρηστός τις ἡμῖν ἐστὶν ὁ φιλόσοφος; εἰαὶ γὰρ ἡμῖν αἰεὶ που δημοουργοὶ ὡμολογήσαμεν δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς χρησίμους εἶναι, τοὺς δὲ μοχθηροὺς ἀχρηστοὺς. Ἦναγκάζετο ὁμολογεῖν.

VI. Τί σὺν μετὰ τοῦτο; ἔρωμαι σε ἢ ἀγροικότερον ἐστὶν εἶρεσθαι; Ἐροῦ ὅ τι βούλει. Οὐδὲν δὲ, ἔφη ἐγὼ, ζητῶν ἄλλο ἢ ἀνομολογήσασθαι τὰ εἰρημένα. Ἐχει δὲ πως ὄδι.

137a Ὡμολογήσαμεν καλὸν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν καὶ αὐτοὶ φιλόσοφοι εἶναι, τοὺς δὲ φιλοσόφους ἀγαθοὺς, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς χρησίμους, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀχρηστοὺς; ἀδίκῃ δ' αὖ τοὺς φιλοσόφους ὡμολογήσαμεν, ἕως ἂν οἱ δημοουργοὶ ὦσιν, ἀχρηστοὺς εἶναι, δημοουργοὺς δὲ αἰεὶ εἶναι. Οὐ γὰρ ταῦτα ὡμολογήται; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Ὡμολογοῦμεν ἄρα, ὡς

5. Μετὰ αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἀπόκρισιν ἐγὼ ἐπιθυμῶν ζωηρῶς καὶ ἐνοήσω τί λέγει, τὸν ἡρώτησα ἂν νομίμῃ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους χρησίμους ἢ ἀχρηστοὺς. Χρησίμους βέβαια, Σωκράτῃ, εἶπε.—Ἄρα λοιπὸν, ἂν βέβαια οἱ καλοὶ ἀνθρώποι εἶναι χρήσιμοι, οἱ κακοὶ εἶναι ἀχρηστοί;—Πράγματι.—Τοὺς δὲ φιλοσόφους καὶ κακοὺς χρήσιμους ἢ δχι; Καὶ ἐκεῖνος ὡμολόγησε ὅτι ὄχι μόνον χρησίμους τοὺς νομίζει ἀλλὰ καὶ χρησιμωτάτους.—Ἐλα λοιπὸν νὰ μάθωμεν, ἂν λὲς

c τὸν ἀληθεῖα, ποῦ μᾶς εἶναι χρήσιμοι οἱ φιλόσοφοι αὐτοί, οἱ ὑπακοῦ (ὅπως τοὺς εἴπομεν): διότι εἶναι φανερόν ὅτι ὁ φιλόσοφος εἶναι κατώτερος ἐνὸς ἐκάστου τῶν εἰδικῶν.—Βέβαια, εἶναι κατώτερος.—Ἐλα λοιπὸν, εἶπον ἐγὼ, ἂν τύχη νὰ ἀρρωστήσῃς σὺ ἢ κανεὶς φίλος σου, γὰρ τοὺς ὁποίους ἔχεις ζῶντας ἐνδιαφέρειν, θέλοντας νὰ γίνῃς καλὰ ποιὸν θὰ ἐμπάξεις σὸ σπῆτι σου: τὸν φιλόσοφον, τὸν ὑπακοῦν, ἢ τὸν γιατρόν;—Καὶ τοὺς δύο θὰ τοὺς ἐμπάξῃς ἐγὼ βέβαια.—Κάνε μου τὴ χάρη νὰ μὴ

d μοῦ λὲς καὶ τοὺς δύο, ἀλλὰ, καθαρὰ, ποιὸν θὰ ἐμπάξῃς πρῶτον καὶ ἐπικρατέστερον.—Κανεὶς, εἶπε, δὲν μπορεῖ νὰ ἀμυβισθῆται ὅτι πρῶτον καὶ ἐπικρατέστερον θὰ ἐμπάξῃ τὸν γιατρόν.—Ἄν δὲ εὐρίσκαιο σὲ ἕνα καράβι κινουμένον, σὲ ποιὸν θὰ εἴχῃς περισσότερον ἐμπιστοσύνην καὶ ὡς πρὸς τὴν ζῶήν σου καὶ ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν σου, εἰς τὸν καπετάνιο ἢ εἰς τὸν φιλόσοφον;—Προφανῶς εἰς τὸν καπετάνιο.—Λοιπὸν καὶ ὡς πρὸς ἕλα τὰ ἄλλα πράγματα, ἐσ' ὅσον θὰ εἶναι παρῶν ἕνας εἰδικός, ὁ φιλόσοφος θὰ μᾶς εἶναι ἀχρηστός; Ἐταί φαίνεται,

e εἶπεν.—Λοιπὸν τώρα ὁ φιλόσοφος μᾶς εἶναι κατ' ἀχρηστον πρᾶγμα; γιατί πάντοτε εὐρίσκονται εἰδικοί' παρεδέχθημεν δὲ ὅτι οἱ μὲν καλοὶ εἶναι χρήσιμοι, οἱ δὲ κακοὶ ἀχρηστοί. Ἦναγκάσθη νὰ τὸ παραδεχθῆ καὶ αὐτό.

6. Τώρα, ὕστερα ἀπὸ ἕλα αὐτά, τί θὰ γίνῃ; νὰ ἐπιμείνω ἐρωτώντας σε ἢ μήπως τοῦτο σοῦ φανῆ κάτωξ χωριάτικο;—Ἐρωτήσῃ με ὅ, τι θέλεις.—Θὰ σὲ ἐρωτήσω λοιπὸν κατὶ, ζητώντας τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον νὰ ἀνακεφαλαιώσωμεν ὅσα ἔχομεν συνομολογήσει ἕως τώρα, δηλ. τὰ ἐξῆς: Συνεπαφήσαμεν ὅτι ἡ φιλοσοφία εἶναι καλὸ πρᾶγμα, καὶ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα φιλόσοφοι, καὶ ὅτι οἱ φιλόσοφοι εἶναι καλοὶ, οἱ δὲ καλοὶ εἶναι χρήσιμοι, οἱ δὲ κακοὶ εἶναι ἀχρηστοί: ἀπ' ἐτέρου δὲ συνεπαφήσαμεν πάλιν ὅτι οἱ φιλόσοφοι, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν οἱ εἰδικοί, εἶναι ἀχρηστοί, εἰδικοί δὲ ὑπάρχουν πάντοτε. Δὲν ἔχουν συμφωνηθῆ ἕλα αὐτά;—Μάλιστα, εἶπεν αὐτός.—Παρεδέχθημεν ἄρα, καθὼς φαίνεται, εἶπα ἐγὼ,

137a

ἔοικε, κατὰ γε τὸν σὸν λόγον εἶπερ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστὶ περὶ τὰς τέχνας ἐπιστήμονας εἶναι ὃν σὺ λέγεις τὸν τρόπον, πονηροὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ ἀχρηστοὺς, ἕως ἂν ἐν ἀνθρώποις
 b τέχναι ὦσιν. Ἄλλὰ μὴ οὐχ οὕτως, ὡ φίλε, ἔχωσι, μηδ' ἢ τοῦτο φιλοσοφεῖν, περὶ τὰς τέχνας ἐποπιδακέναι, οὐδὲ πολυπραγμονοῦντα κυπιάζοντα ζῆν οὐδὲ πολυμαθόντα, ἀλλ' ἄλλο τι, ἐπεὶ ἐγὼ ψῆμν καὶ δειδοὺς εἶναι τοῦτο καὶ βαναύσους καλεῖσθαι τοὺς περὶ τὰς τέχνας ἐποπιδακτάς.

VII. Ὡς δὲ σαφέστερον εἰσόμεθα, εἰ ἄρ' ἀληθῆ λέγῳ, ἐὰν τοῦτο ἀποκρίνη' τίνες ἵππους ἐπίστανται κολά-
 c ζειν ὀρθῶς; πότερον ὅπερ βελτίστους ποιοῦσιν ἢ ἄλλοι; Ὅπερ βελτίστους. Τί δέ; κίνας οὐχ οἱ βελτίστους ἐπίστανται ποιεῖν, οὗτοι καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπίστανται; *Ναί.* Ἡ αὐτὴ ἄρα τέχνη βελτίστους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς; Φαίνεται μοι, ἦ δ' ὅς. Τί δέ; πότερον ἤπερ βελτίστους τε ποιεῖ καὶ κολάζει ὀρθῶς, ἢ αὐτὴ δὲ καὶ γιγνώσκει τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηροὺς, ἢ ἑτέρα τις; Ἡ αὐτὴ, ἔφη. Ἐβελήσεις οὖν καὶ κατ' ἀνθρώπους τοῖθ' ὁμολογεῖν,
 d ἤπερ βελτίστους ἀνθρώπους ποιεῖ, ταύτην εἶναι καὶ τὴν κολάζουσαν ὀρθῶς καὶ διαγιγνώσκουσαν τοὺς χρηστοὺς τε καὶ τοὺς μοχθηροὺς; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἦτις ἓνα, καὶ πολλοὺς, καὶ ἦτις πολλοὺς, καὶ ἓνα; *Ναί.* Καὶ καθ' ἑπτῶν δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὕτως; *Φημί.* Τίς οὖν ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἦτις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκολασταίνοντας καὶ παρανομούντας ὀρθῶς κολάζει; Οὐχ ἡ δικαστικὴ; *Ναί.* Ἡ ἄλλην οὖν τίνα καλεῖς καὶ δικαιούσῃν ἢ ταύτην; *Ὁκ,* ἀλλὰ ταύτην. Οὐκοῦν ἤπερ κολάζουσιν ὀρθῶς, ταύτη
 e καὶ γιγνώσκουσι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς μοχθηροὺς; Ταύτη. Ὅστις δὲ ἓνα γιγνώσκει, καὶ πολλοὺς γνῶσται; *Ναί.* Καὶ ὅστις γε πολλοὺς ἀγνοεῖ, καὶ ἓνα; *Φημί.* Εἰ ἄρα ἵππος ὢν ἀγνοεῖ τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἵππους, κἂν αὐτὸν ἀγνοεῖ, ποῖός τις ἐστί; *Φημί.* Καὶ εἰ βοῦς ὢν ἀγνοεῖ

ὅτι σύμφωνα μετὴν ἰδικήν σου ἀντίληψιν, ἐὰν φιλοσοφία εἶναι τὸ νὰ εἶναι κανεὶς γνώστης τῶν ἐπιστημῶν καθ' ὃν τρόπον σὺ λέγεις, οἱ φιλόσοφοι εἶναι κακοὶ καὶ ἀχρηστοί, ἐφ' ὅσον θὰ ὑ-
 b πάρχουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιστήμαι. Κοῖτα κατὰ ὅμως, ἀγαπητέ μου, μήπως τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἐτσι, καὶ μήπως δὲν εἶναι φιλοσοφία αὐτὸ πού λες ἐσύ, ὅτι δηλ. φιλοσοφία εἶναι τὸ νὰ ἀσχολῆθῃ κανεὶς μετὰ ζήλου εἰς τὰς ἐπιστήμας, οὔτε τὸ νὰ ζῆ κανεὶς σκυφτός στὴ μελέτῃ καὶ πολυεξετάζων καὶ ζητῶν νὰ μάθῃ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ θὰ εἶναι κάτι τι ἄλλο, ἐπεὶδὴ ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι ἓνα τέτοιο πρᾶγμα εἶναι καταισχύνῃ καὶ ἐτι ὅσοι ἀσχολοῦνται μετὰ τὰς τέχνας λέγονται βάνουσι, γυδαῖοι.

7. Ὡς ἐξῆς δὲ θὰ γνωρίσωμεν καθαρώτερα—ἐὰν βέβαια λέγω τὴν ἀλήθειαν—ἐὰν ἀποκριθῆς εἰς τοῦτο: ποιοὶ ξέρουν
 c νὰ τιμωροῦν σωστά τοὺς ἵππους; ἐκεῖνοι πού τοὺς κάνουν ἀρίστους ἢ τίποτε ἄλλοι;—Ἐκεῖνοι πού τοὺς κάνουν ἀρίστους.—Ἄλλὰ καὶ τοὺς σκύλους ποιοὶ ἄλλοι μποροῦν νὰ τοὺς κάνουν ἀρίστους παρὰ ἐκεῖνοι πού ξέρουν νὰ τοὺς θεωροῦν ὀρθῶς;—*Ναί.*—Ἀρα ἡ ἴδια τέχνη καὶ ἀρίστους κάνει καὶ τιμωρεῖ ὀρθῶς;—Ἐστὶ μοῦ φαίνεται, λέγει αὐτός.—Ἐκεῖν
 d νη δὲ ἡ τέχνη ἢ ἡποία κάνει ἀρίστους καὶ τιμωρεῖ ὀρθῶς, ἢ ἴδια τέχνη ξέρεῖ τοὺς κακοὺς καὶ τοὺς καλοὺς, ἢ καμμία ἄλλη.—Ὅχι, ἡ ἴδια τέχνη, εἶπεν.—Θὰ θελήσης λοιπὸν νὰ παραδεχθῆς καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἐκεῖνη ἡ τέχνη πού κάνει τοὺς ἀνθρώπους ἀρίστους, αὐτὴ εἶναι πού τιμωρεῖ ὀρθῶς καὶ ξεχωρίζει τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς;—Μάλιστα, εἶπεν.—Λοιπὸν ἐκεῖνη πού μπορεῖ τὸν ἓνα, μπορεῖ καὶ τοὺς πολλοὺς, καὶ ἐκεῖνη πού μπορεῖ τοὺς πολλοὺς, μπορεῖ καὶ τὸν ἓνα;—*Ναί.*—Καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλογα ἕπαιον καὶ ὡς πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα ἐτσι εἶναι;—Βέβαια.—Ποία εἶναι λοιπὸν ἡ ἐπι-
 e στήμη, ἢ ἡποία τιμωρεῖ ὀρθά τοὺς μὴ συγκρατοῦντας τὸν ἑαυτὸν τοὺς καὶ παρανομούντας; δὲν εἶναι ἡ δικαστικὴ ἐπιστήμη;—*Ναί.*—Μήπως νομίζεις ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἄλλο τι πρᾶγμα ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην;—Ὅχι, δὲν νομίζω τέτοιο πρᾶγμα.—Λοιπὸν καθ' ὃν τρόπον τιμωροῦν ὀρθῶς, κατὰ τοῦτον καὶ γνωρίζουν τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς;—*Ναί,* κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον.—Ὅποιος δὲ γνωρίζει τὸν ἓνα, θὰ μάθῃ καὶ τοὺς πολλοὺς;—*Ναί.*—Καὶ ὅποιος δὲν ξέρεῖ τοὺς πολλοὺς, καὶ τὸν ἓνα δὲν τὸν ξέρεῖ;—*Δέχομαι.*—Καὶ ἂν ἓνα ἄλογο δὲν ξέρῃ καλὰ καὶ κακὰ ἄλογα, καὶ τὸν ἑαυτὸν τοῦ θὰ ἀγνοῖ, τί λογῆς εἶναι;—*Ναί,* εἶπεν.—Καὶ ἐὰν ἓνα βόδι ἀ-

τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς χρηστοὺς * βουῶς *, κἄν αὐτὸν ἀγνοοῖ, ποῖός τις ἐστιν ; Ναί, ἔφη. Ὅθω δὴ καὶ εἰ κύνων ; Ὡμολόγει. Τί δ' ; ἐπειδὴν ἀνθρωπὸς τις ὦν ἀγνοῖ τοὺς 138a χρηστοὺς καὶ μοχθηροὺς ἀνθρώπους, ἄρ' οὐχ αὐτὸν ἀγνοεῖ, πότερον χρηστός ἐστιν ἢ πονηρὸς, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀνθρωπὸς ἐστίν ; Συνεχώρει. Τὸ δ' ἑαυτὸν ἀγνοεῖν σωφρονεῖν ἐστίν ἢ μὴ σωφρονεῖν ; Μὴ σωφρονεῖν. Τὸ ἑαυτὸν ἄρα γινώσκειν ἐστὶ σωφρονεῖν ; Φημί, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα παρακελεύεται, σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην. Ἔοικεν. Τῇ αὐτῇ δὲ ταύτῃ καὶ κολάζειν ὀρθῶς ἐπιστάμεθα ; Ναί. Ὀδοῦν ἢ μὲν κολάζειν ὀρθῶς ; ἐπιστάμεθα, δικαιοσύνη αὐτῆ ἐστίν, ἣ δὲ διαγιγνώσκει καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους, σωφροσύνη ; Ἔοικεν, ἔφη. Ταῦτὸν ἄρ' ἐστίν καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη ; Φαίνεται.

VIII. Καὶ μὴν οὕτω γε καὶ αἰ πόλις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν οἱ ἀδικούντες δίκην δίδωσιν. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ πολιτικὴ ἄρα ἡ αὐτῆ ἐστίν. Συνεδοκίει. Τί δέ ; ὅταν εἰς ἀνῆρ ὀρθῶς πλὴν διοικῆ, ὄνομά γε τούτω οὐ τύραννός τε καὶ βασιλεύς ; Φημί. Ὀδοῦν βασιλικῆ τε καὶ τυραννικῆ τέχῃ διοικεῖ ; Ὀδῶς. Καὶ αὐτὰ ἄρ' αἰ αὐτὰ τέχνη εἰσὶν 138b ἐκείναις ; Φαίνονται. Τί δέ ; Ὅταν εἰς ὦν ἀνῆρ οἰκίαν διοικῆ ὀρθῶς, τί ὄνομα τούτω ἐστίν ; οὐκ οἰκονόμος τε καὶ δεσπότης ; Ναί. Πότερον οὐν καὶ οὗτος δικαιοσύνην εὖ ἂν τὴν οἰκίαν διοικῆ ἢ ἄλλῃ τινὶ τέχῃ ; Δικαιοσύνη. Ἔστιν ἄρα ταυτὸ, ὡς ἔοικε, βασιλεύς, τύραννος, πολιτικός, οἰκονόμος, δεσπότης, σὺφρων, δίκαιος. Καὶ μία τέχνη ἐστὶ βασιλική, τυραννική, πολιτική, δεσποτική, οἰκονομική, δικαιοσύνη, σωφροσύνη. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως.

d IX. Πότερον οὐν τῷ φιλοσόφῳ, ὅταν μὲν ἰατρὸς περὶ τῶν καμνόντων τι λέγῃ, αἰσχρὸν μὴθ' ἐπισθαί τοις λεγομένοις δόνασθαι μήτε ἐνυβάλλεσθαι μηδὲν περὶ τῶν λεγο-

γροεῖ τὰ καλὰ καὶ κακὰ βόδια, καὶ τὸν ἑαυτὸν του θά ἀγνοῖ τί λογῆς εἶναι ; —Βέβαια, εἶπεν.—Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον θά ἐλέγαμε καὶ δι' ἓνα σκύλον ; —Ἀναμφιβόλως.—Ἐὰν δὲ 138a ἓνας ἀνθρώπος δὲν ξέρῃ τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, ἄραγε αὐτὸς δὲν θά ἀγροῖ καὶ τὸν ἑαυτὸν του, ἂν εἶναι καλὸς ἢ κακὸς, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ἀνθρώπος ; —Συνεφώνησε σὲ αὐτό.—Τὸ νὰ ἀγροῖ δὲ κανεὶς τὸν ἑαυτὸν του εἶναι ἀπδειξίς μυαλωμένου ἀνθρώπου ἢ ἄμυαλου ; —Ἀμυαλου.—Ἀρα εἶναι ἴδιον τοῦ μυαλωμένου ἀνθρώπου νὰ ξέρῃ ἀκριβῶς τὸν ἑαυτὸν του τί ἀξίζει.—Παραδέχομαι, εἶπεν.—Αὐτὸ λοιπὸν, καθὼς φαίνεται, συμβουλευεῖ καὶ τὸ γνομικὸν ποῦ εἶναι γραμμένο στοὺς Δελφούς, νὰ προσέχῃ κανεὶς πολὺ νὰ εἶναι φρόνιμος καὶ δίκαιος.—Ἔτσι φαίνεται.—Μὲ αὐτὴν δὲ τὴν ἴδιαν (ἀρετὴν) γνωρίζομεν καὶ νὰ τιμωροῦμεν σωστά ; —Ναί.—Λοιπὸν τὸ μὲν νὰ ξέρῃ κανεὶς νὰ τιμωρῆ σωστά, αὐτὸ εἶναι δικαιοσύνη, τὸ δὲ νὰ ξέρῃ κανεὶς καλὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν ἄλλων, αὐτὸ εἶναι φρονιμάδα ; —Μάλιστα, εἶπεν.—Ἄρα ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φρονιμάδα εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα ; —Προφανῶς, ἀπεκρίθη.

8. Καὶ ὅμως ἔτσι βέβαια καὶ ἡ κοινωνία θά ᾄξῃ εὐτυχῆς, ὅταν οἱ ἀδικούντες τιμωροῦνται.—Ἀλήθεια λές, εἶπεν.—Ἄρα καὶ ἡ πολιτικὴ εἶναι ἡ ἴδια μὲ τὴν φρονιμάδα καὶ τὴν δικαιοσύνην.—Συμφωνῶ, εἶπεν.—Ὅταν δὲ ἓνας μόνος ἀνθρώπος διοικῆ τὸ κράτος σωστά, δὲν τὸν ὀνομάζομεν βασιλέα ἢ δικτάτορα ; —Βέβαια.—Αὐτὸς ὅμως διοικεῖ μὲ βασιλικὴν καὶ δικτατορικὴν τέχνην.—Ἔτσι εἶναι.—Ἀρα καὶ ἡ βασιλικὴ τέχνη καὶ ἡ δικτατορικὴ τέχνη ταυτίζονται μὲ τὴν πολιτικὴν, τὴν φρονιμάδα καὶ τὴν δικαιοσύνην.—Εἶναι προφανές τοῦτο. 138c —Ὅταν δὲ ἓνας μόνον ἀνθρώπος διοικῆ ὀρθῶς τὸ σπῆτι του, πὼς θά τὸν ὀνομάσωμεν ; δὲν εἶναι αὐτὸς ἓνας διοικητῆς οἴκου καὶ νοικοκύρης ; —Ναί.—Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θά διοικῆ τὸ σπῆτι του μὲ δικαιοσύνην ἢ μὲ ἄλλο τι ; —Μὲ δικαιοσύνην.—Ἄρα εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα, καθὼς φαίνεται, βασιλεύς, δικτάτωρ, πολιτικός, διοικητῆς οἴκου, νοικοκύρης, φρόνιμος, δίκαιος καὶ μία τέχνη εἶναι βασιλική, δικτατορικὴ, πολιτικὴ, νοικοκυρικὴ, οἰκονομική, δικαιοσύνη, φρονιμάδα.—Προφανῶς ἔτσι εἶναι, ἀπεκρίθη.

9. Ποῖον λοιπὸν ἀπὸ τὰ δύο εἶναι αἰσχρότερον εἰς τὸν φιλόσοφον, ὅταν ἓνας γιατρός λέγῃ κάτι τι γιὰ τὸν ἄρρωστον, νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρακολουθῆ τὰ λεγόμενα μήτε νὰ εἴ- 138d πη κι' αὐτὸς τὴν γνώμην του γιὰ ὅσα λέει ἢ πράττει ὁ για-

μένων ἢ πραττομένων, καὶ ὅποταν ἄλλος τις τῶν δημου-
 γῶν, ὡσαύτως ὅταν δὲ δικαστὴς ἢ βασιλεὺς ἢ ἄλλος τις
 ἂν νῦν δὴ διεληθόμεν, οὐκ αἰσχρὸν περὶ τούτων μὴθ'
 ἐπεσθαι δύνασθαι μήτε συμβάλλεσθαι περὶ αὐτῶν; Πῶς
 δ' οὐκ αἰσχρὸν, ὃ Σωκράτης, περὶ γε τοσούτων πραγμάτων
 μὴδὲν ἔχειν συμβάλλεσθαι; Πότερον οὖν καὶ περὶ ταῦτα
 λέγωμεν, ἔφη, πένταθλον αὐτὸν δεῖν εἶναι καὶ ὑπακρον,
 καὶ ἐν τούτοις τὰ δευτερεῖα ἔχοντα πάντων τῶν φιλοσοφῶν,
 καὶ ἀρχεῖον εἶναι, ἕως ἂν τούτων τις ἦ, ἢ πρῶτον μὲν τὴν
 αὐτοῦ οἰκίαν οὐκ ἄλλω ἐπιτροπέειον οὐδὲ τὰ δευτερεῖα ἐν
 τούτῳ ἐκτέον, ἀλλ' αὐτὸν κολαστέον δικάζοντα ὀρθῶς, εἰ
 μέλλει εὐ οικεῖσθαι αὐτοῦ ἢ οἰκία; Συνεχώρει δὴ μοι.
 Ἐπειτὰ γε ὄηπον ἕαν τε οἱ φίλοι αὐτῷ διαίτας ἐπιτρέπωσιν,
 ἕαν τε ἡ πόλις τι προστάτῃ διακρίνειν ἢ δικάζειν, αἰσχρὸν
 ἐν τούτοις, ὡ ἑταῖρε, δευτερον φανεσθαι ἢ τρίτον καὶ μὴ
 οὐχ ἠγεῖσθαι; Λοκεῖ μοι. Πολλοὺ ἄρα δεῖ ἡμῖν, ὃ βέλτιστε,
 τὸ φιλοσοφεῖν πολυμάθεια τε εἶναι καὶ ἢ περὶ τὰς τέχνας
 πραγματεία. Εἰπόντος δ' ἐμοῦ ταῦτα ὁ μὲν σοφὸς αἰχυν-
 θεις τοῖς προσηρημένοις ἐσήγησεν, ὁ δὲ ἀμαθὴς ἔφη ἐκείνους
 εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι ἐπήνησαν τὰ εἰρημένα.

139a

τρός, καὶ τὸ ἴδιο να τοῦ συμβαίνει καὶ εἰς κάθε ἄλλην ὁμοίαν
 περίστασιν ἐνώπιον τῶν εἰδικῶν· ἢ δευτερον ὅταν ἕνας βα-
 σιλεὺς, δικαστὴς ἢ ἄλλος κανεῖς ἀπὸ ὅσους ἀναφέραμε παρα-
 πάνω, λέγη ἢ πράτῃ, τότε νὰ μὴ μπορῇ ὁ φιλόσοφος νὰ πα-
 ρακολουθῇ τὰ λόγια του ἢ νὰ δώσῃ γνώμην γι' αὐτά;—Καὶ
 πῶς δὲν εἶναι αἰσχρότερον, Σωκράτη, νὰ μὴ μπορῇ κανεῖς νὰ
 ἔχη γνώμην γιὰ τέτοια σπουδαῖα ζητήματα;—Λοιπὸν τί φρο-
 νεῖς, νὰ ποῦμε ὅτι καὶ σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα πρέπει ὁ φιλό-
 σοφος νὰ εἶναι πένταθλος καὶ ὑπακρος, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοὺς
 πρῶτους καὶ κορυφαίους, δευτερος σὲ ὅλα, καὶ ἄχρηστος,
 ἂν παρουσιασθῇ κανεῖς εἰδικός, ἢ νομίσεις ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν
 τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ τῶν φιλοσοφῶν πρῶτα πρῶτα νὰ μὴ ἀφήνῃ
 ἄλλον νὰ διοικῇ τὸ σπίτι του, οὔτε νὰ ἔχη αὐτὸς τὴν δευτέ-
 ραν θέσιν εἰς τὰ ζητήματα τοῦ σπιτιοῦ του, ἀλλὰ νὰ τιμωρῇ
 ὁ ἴδιος, δικάζοντας σωστά, ἕαν βέβαια πρόκειται νὰ διοι-
 κηθῇ τὸ σπίτι του μὲ προκοπή;—Ναί, ἀσφαλῶς.— Ἐπειτα
 βέβαια εἴτε ἂν οἱ φίλοι του τὸν βάλουν διατητὴν σὲ κάποια
 ὑπόθεσί των, εἴτε ἕαν ἡ πόλις τοῦ ἀναθέσῃ νὰ κανονίσῃ κάτι
 ἢ νὰ δικάζῃ, δὲν εἶναι ἐντροπὴ, φιλικῆ μου, νὰ φανῇ τότε
 ὁ φιλόσοφος δευτερος ἢ τρίτος καὶ νὰ μὴ εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς; 139a
 —Τὸ παραδέχομαι.— Συμπέρασμα λοιπὸν ὅλων αὐτῶν εἶναι
 ὅτι ὁ ὀρισμὸς τοῦ εἰπες τῆς φιλοσοφίας ὅτι αὐτὴ εἶναι μιὰ
 πολυμάθεια καὶ μιὰ ἀπασχόλησις εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀπέχει
 ἀπέριως ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ἄφου ἐγὼ εἶπα ταῦτα,
 ὁ μὲν κύριος σοφός, ἐντραπεῖς γιὰ ὅσα εἶπε, ἐσιώπησε, ὁ δὲ
 ἄλλος ὁ ἀμαθὴς εἶπεν ὅτι ὀρθῶς ἔτσι εἶναι τὰ πράγματα, καὶ
 οἱ ἄλλοι ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους του.